

حكم السحر والكهانة

سماحة الشيخ عبد الله بن عبد العزيز بن باز رحمه الله

قلم بترجمته إلى اللغة البامبارية

الحاج موديبو جارا

Dabalijugu kiitiw, ani ko minnu dulonnen be olu la

A kafora

Karamogoba Abuduli Azizi bunu Abudulaahi fε Ala ka hine b'a ye

A bayεεmana Bamanankan na

Alihaji Modibo Jara fε .

طبع على نفقة وصية خولة دخيل الجسار رحمها الله (دولة الكويت) بإشراف اتحاد علماء إفريقيا

Nin gafe in labugunna ni sarankannabagamuso Kawulata Dakiili Al-Jasaari ka musaka ye. :- (Koweti jamana:-)
a kera ni Farafinna donnibagaw ka kolosili ye

1437/2016

Dabalijugu kiitiw, ani ko minnu dulonnen be olu la

Tanu be Ala ye, a kelen pe, neema ni kisi be Nabijuman kan, Nabijuman te na min kofe. Nin temenen ko sa :

K'a sabu ke domaw cayali ye an ka dije laban in na, minnu b'u yere jate furakeli donbaa ye, u be mogow furake ni korote sira ye, walima filelike sira. Ani k'a sabu ke olu jenseni ye jamana dow kono, ani u be mogow kogonw tona boli min ke, minnu ka donni man bon. Ne ye jatemine ke, kononajeya koson Ala ye, an'a ka jonw ye, n ka o kore bange mogow ye, ka d'a kan tjene belebele min be nin ko in na ka jasin silameya ni silamew ma, n'o ye mogow k'u dulon fen were la min te Ala korotalen ye, o ye tjene ye ani ka Ala n'a Kira ka yamaruya soso fana (neema ni kisi b'a ma) o fana b'a la.

Ne keto ka deme jini ni Ala korotalen ye, n b'a fo : « donnibagaw be benen don a kan, k'a fo banafurake be daga, a be daga silame ye fana ka taa dogotoro bara, min be kononabanaw furake walima min be bana fara walima fasadimi bana walima olu kogonna, walasa a k'a ka bana segesege a ye, k'a furake ni fura dagalenw ye sariya la, minnu be ben a ma, o ka ke hukumu kono, a be min don furakeli donni na. K'a masoro o ye laadalasababuw mineni bonda de ye. Wa o t'a jira fana ko a jigi dalen te Ala kan. Siga t'a la Ala de ye bana jigin (saniya be Ala ye, a korotalen be) wa Ala de ye fura fana jigin bana kofe. Mogow min y'o don, o y'o don. Min m'o don, o m'o don. Nka Ala (saniya b'a ye), a ma a ka jonw ka fura bila fen na, a ye min haramuya u ma.

O la sa, a te daga banabaato si ye ka taa filelikelaw bara, minnu b'u yere jate ko dogolenw donbaaw ye, walasa k'a ka bana sidon olu fe. I n'a fo a te daga a ye ka u tjeticgiya fen na, u be minnu jefo a ye, ka d'a kan olu be kuma

1.Nin kuma ninu tilayoro do carinna gafe tilayoro la, min ye diine kunnafoniw faralenw ye kogon kan, k'a togo da ko (mogow ka kan k'a yere tanga korote juguya minnu ma, olu bangeni) o cogo fana, kuma ninu dafalen bora ni jemogoso ka carinni ye, k'a togo da ko (korote ni filelike kiiti gafe) o carinna Yamama kunnafoniseben kono ani silameya donni jepiniso ka kunnafoniseben.

ni kunfɛkuma ye ko dogolen kan, walima ni u bɛ fɛn min lapini, u bɛ jine wele ka na, ka dɛmɛ jini o fɛ. Olu kɔni ka kiiti ye kafiriya ni fili ye n'ɔ y'a jate ko u bɛ ko dogolen don. Musilimu y'a lakali a ka gafe kenɛman kɔnɔ, ko Nabijuman ko (nɛɛma ni kisi b'a ma) : « ni mɔgo min nana doma bara, k'a jininka fɛn do la, tile bi naani, o tigi ka seli tɛ mine ». A minɛna Abu Hurera la, a y'a mine nabijuman na (nɛɛma ni kisi b'a ma), a ko : « ni mɔgo min nana filɛlikɛla bara, ka o tijɛtigiya o ka kuma fɔtaw la, o tigi kafiriyara ni fɛn ye, min jiginna Muhamadu kan (nɛɛma ni kisi b'a ma) ». Abu Dawuda fana y'a lakali, Sunna naani dungew y'a labɔ, Al-Haakimu y'a lakɛnɛya, ka mine Nabijuman na (nɛɛma ni kisi b'a ma), o fɔcogo ye ko : « ni mɔgo min nana doma bara walima filɛlikɛla, k'o tijɛtigiya o ka kuma fɔtaw la, o kafiriyara ni fɛn ye, min jiginna Muhamadu kan (nɛɛma ni kisi b'a ma) ». A minɛna Imurana bunu Huseyini na (Ala ka jɛn b'a ma) a ko : « Alakira ko (nɛɛma ni kisi b'a ma) : « Mɔgo min ye nɔrɔminɛ kɛ walima nɔrɔminɛ kɛra mɔgo min ye, walima mɔgo min ye filɛli kɛ, walima filɛli kɛra mɔgo min ye, walima min ye dabalijugu dilan, walima dabalijugu dilanna mɔgo min ye, o tigi tɛ anw (silamɛw) do ye. Ni mɔgo min nana se filɛlikɛla ma, k'o tijɛtigiya a ka kuma fɔtaw la, o tigi kafiriyara ni fɛn ye, min jiginna Muhamadu kan (nɛɛma ni kisi b'a ma) ». Al-Bazari ye nin lakali ni sɛmɛyɔrɔ juman ye. O tuma na, n'an ye nin hadisa kɔrɔtalen ninnu mafilɛ, u bɛɛ bɛ nali bali domaw yɔrɔ, ani filɛlikɛlaw ni kɔrɔtɛtigiw, an'olu jɔgɔnaw, an'ɔ jininkali n'ɔ ka kumaw tijɛtigiya, hadisa ninnu bɛ kankaridali kɛ o bɛɛ la. O la wajibi don koɛmɔgɔw kan, ani barajjininaw kan, ani mɔgɔw bɛɛ, se ni fanga bɛ minnu bolo, u ka taali lakari filɛlikɛlaw ni domaw yɔrɔ, an'olu jɔgɔnnaw, ani ka mɔgɔw bali, minnu bɛ o waleya ninnu baara kɛ doɛɛfiyɛw kɔnɔ, ani yɔrɔ wɛrɛw la. Ka baara in lakari u bolo, lakaricogo gɛlenman na. Ani mɔgo minnu bɛ taa u bara, k'o lakari olu fana bolo. A tɛ daga mɔgo k'a yɛrɛ malasa ni u tijɛtigiya ye koɛ do la. Mɔgo minnu bɛ taa u bara, mɔgo kan'a yɛrɛ malasa ni olu caya ye fana. Sabu la, olu de ye kodɔnbaliw ye, u ladegeli tɛ daga. Ka d'a kan Alakira (nɛɛma ni kisi b'a ma), a ye balili kɛ taali la u bara, ani u jininkali an'ɔ tijɛtigiya. K'a sababu kɛ kojuguba min bɛ o la, ani farati belebele min b'o la, an'ɔ kɔfɛla cɛ ka jugu cogo min na. Bawo nkalontigɛla kojugukɛlaw don. I n'a fɔ filɛlikɛlaw ni domaw ka kafiriya daliluya bɛ nin hadisa ninnu na cogo min na. K'a masɔrɔ u b'ɔ yɛrɛ kɛ ko dogolen donbaaw ye, o dun ye kafiriya ye. K'a masɔrɔ fana, u ka lapini tɛ sɔrɔ fo u ka jinɛw

baarajogonya, k'u bato, min te Ala ye. O fana ye kafiriya ye ni Ala ye, ani fila farali Ala kan (saniya b'a ye). Wa e mogɔ min be u tijetigiya u ka yerefokanw na ko dogolen donniko la, o tigi be ke u jogonna ye. Mogɔ o mogɔ ye nin fen ninnu mine a baara kebaa bolo, Alakira farala ka bo o tigi la (nema ni kisi b'a ma), a te daga silame ye

2

Nin filelikela ninnu b'a fo fen minnu ma ko olu ye banafura ye, i kana son o ma, i n'a fo u be kilisi masirilenw walima deye dilanni, an'o jogonna kalabanciyako minnu be n'u b'olu dilan, bawo olu ye fileli ni ko pagamini de ye mogow ma. Ni mogɔ min jenna n'o ye, o tigi ye u dema u ka nkalon ni kafiriya la. I n'a fo tuguni, a te daga silame si ye ka taa u bara ka u jininka ko : ale ka kan ka muso min furu, walima a balimasurun do, walima ka u jininka ko la, min be furujogonma fila ni jogon ce, an'olu ka denbaya kow, min ye jogonkanu ye walima layidu dafako walima jogonjuguya ani bilalikow, a n'o jogonnaw. Ka d'a kan, o kow ye ko dogolen korew de ye, mogɔ si te minnu don fo Ala (saniya b'a ye, a korotalen be). Dabalijugu dilanni ye ko haramuyanen ni kafiriya de ye, i n'a fo Ala ye min fo mela ke fila ka kore na cogo min na (Masaba korotalen), misimuso suran kono ko : « olu (mela ke) fila tun te mogɔ kelen si dege (korote la), fo u k'a fo o tigi ye ko: "i k'a don anw ye lajarabi de ye de, i kana kafiriya!". U be fen dege u fila bolo, u be furuce n'a furumuso cefara ni min ye, nka u te se ka mogɔ si tawo n'a ye, fo n'a kera ni Ala ka jen ye. U be fen dege, min b'u yere tawo, a t'u nafa. Tije-tije na, u y'a don ko ni mogɔ min ye korote in san, niyoro te o ye lahara. Walaahi u ye falenni ke min na, o ce juguyara haali, n'u tun b'a don 1». Nin Kurane hayaba in y'a jira ko dabalijugu ye kafiriya ye, ani ko dabalijugukebaaw be furuce n'a furumuso ce fara. I n'a fo haya in y'a jira fana ko dabalijugu yereyere te se ka fen ke a yema, nafa fara tawo kan. Nk'a be fen min ke, o be ke ni Ala ka jen don de ye danni ni latige kono. Sabu la, Ala (a ka sani, a korotalen be) ale de ye Masa ye min ye numan ni juguman dan. Tije-tije na, tawo bonyana, kow gelayara ni nin nkalontigela ninnu ye de! olu minnu ye nin donniya in cen ta filaninkafow fe ka soro ka mogɔ laafulenw hakili pagami n'a ye. I k'a don anw ye Ala ta ye, wa anw be kosegin Ala ma. An wasabaga ye Ala ye, jigi jena faasi. O cogo la fana Kurane hayaba in b'a jira ko mogɔ minnu be dabalijugu dilanni

dege, i k'a don u be fen dege don, min be tawo se u ma, a t'u nafa, ani ko niyoro te u ye Ala bara laharadon na. O koro ye u te na baraji si soro Ala bara. Nin kuma in ye kankarimada belebele ye, min be u ka bone juguya jira diye ni lahara. Ani fana ko : u y'u yere feere songo jaasilenbaw la. O de kama Ala (a ka sani, a korotalen be) a y'u lagosi o la, ko : « Walaahi u y'u yerekun falen

1. Misimuso suran haya 102.

3

min na, o ce juguyara haali, n'a tun y'a soro, u b'a don¹ ». Nin yoro in na yanninno, Larabukan na, sanni koro ye: falenni. O koro ye " u y'u yerekun falen min na ». An be Ala deli a k'an son lafiya ni kisi la, ka bo dabalijugukelaw ni filelikelaw ni baarajugukelaw be lajelen juguya ma. I ko an be Ala deli cogo min na (saniya b'a ye), a ka silame be tanga u tawo ma. A ka silamew ka kiititigelaw ben sababa ma, u k'u yere kolosi u la, u ka Ala ka kiiti waleya dabalijugukelaw la, walasa Ala ka jonw be lafiya soro ka bo u tawo n'u ka baara cejuguw ma, i k'a don Ala ye fonisire ye, Masa numan don. Ala ye fenw di a ka jonw ma (saniya be Ala ye), u b'u yere tanga ni min ye dabalijugu tawo ma, sanni a k'u soro. Ala ye fenw jeya u ye fana (saniya b'a ye), u b'u yere furake ni min ye, dabalijugu kelen ko k'u soro fana, hine kama ka bo Ala yoro a ka jonw ye, ani numanya kama ka bo Ala yoro u ye, ani dafali kama a ka nema na jonw ye. Kuma minnu be tugu nin na, an be jeyali ke fenw na, mogo b'a yere tanga ni minnu ye ka bo dabalijugu tawo ma sanni a ka i soro, ani fenw minnu be, ni mogo b'a yere furake n'olu ye, a kelen ko ka i soro, o ye fenw ye minnu dagara silameya sariya la. Ayiwa mogo b'a yere tanga ni fen minnu ye ka bo dabalijugu tawo ma, sanni a k'a soro, o la belebele n'a la nafama, o ye a k'a yere tanga ni sariya ka Alakofow ye ani dugawuw ni tangapini minnu lakalila. O do ye « Ayatali Kurusiyu » kalanni ye, Faridaseli be bannen ko, ani sariya ka Alakofa minnu be kalan Salamu bilalen ko, a ka ke o be ke. A do ye fana Ayatali Kurusiyu kalanni ye sunogo waati la. Ayatali Kurusiyu de ye Kuranba kono haya be la belebele ye. O file Ala ka kuma ye ko :

Aayatali kurusiyu

Alaahu laa-ilaaha ilaa huwa, ali hayyu ali kayuumu, laata-akuzuhu sinatuni walaa nawumuni, lahu maafii samaawaati wa maa fili-aridi, manizaa lazii yashifa-u indahu ilaa bi-izinihi, ya-alamu maa bayina ayidiihim wamaa kalifahum, walaa yuhiituuna bisheyi-in mini ilimihi ilaa bimaa shaa-a wasi-a kurusiyuhu samaawaati wali arido, walaa ya-uuduhu hifizhumaa wahuwal aliyul aziim.

A korɔ : Ala, batofen wɛɛ tɛ a kɔ, jɛnama don, jɔbagaba don, sunɔɔsu ni sunɔɔ si tɛ Ala minɛ. Ala ta ye fen ye minnu bɛ sanfaraw la, ani minnu bɛ dugufara la. Mɔɔɔ jumɛn bɛ yen, min bɛ soronadon kɛ Ala bara n'a ka jɛn tɛ? Ala bɛ fen don min bɛ u jɛfɛ ani min bɛ u kɔfɛ. Olu tɛ fosi lakoori ka bɔ Ala ka donni na, fo min mana Ala diya. Ala ka Kurusi ka bon ni sanfaraw ni dugufara ye. Olu tangani man gɛlɛn Ala ma. Ala ye korɔta Masa ye Masaba don¹ ».

A dɔ ye fana ka : « Kulu huwalaahu » ani « Kul A uuzu birabbil falaki » ani « Kul A uuzu birabbi

1. Misimuso suran haya 102.

naasi¹” kalan.

Ka nin suran saba in fana kalan Faridaseli bɛɛ bannen kɔfɛ. Olu suran saba in bɛ kalan sijɛ saba-saba, tile daminɛ na, Fajiriseli bannen kɔ, ani su daminɛ na, Fitiriseli bannen kɔ. A dɔ ye fana, haya fila minnu bɛ Misimuso suran laban na, ka olu kalan su daminɛ na, olu file: « Alakira limaniyana fen na, min jiginna a kan ka bɔ a Ma yɔɔɔ, ani mɔɔɔ limaniyalenw fana. U bɛɛ limaniyana Ala la, an'a ka mɛlɛkɛw la, an'a ka jiginkitabuw la, an'a ka cidenw na. (U ka kuma ye) ko: "anw tɛ mɔɔɔ si kelen fara ka bɔ dɔ la, Ala ka cidenw na" u ko:" An y'a mɛn, an y'a labato, an bɛ yafa jini i fɛ, an tigi Ala, labanyɔɔɔ bɛ ka taa e ma² ». Ka taa a bila suran laban na. Kuma kɛnɛman nana ka bɔ Alakira bolo (nɛɛma ni kisi b'a ye) ko Kira ko : « ni mɔɔɔ min ye Ayatali Kurusiyu kalan su kɔɔɔ, tanganibaga bɛ bɔ Ala yɔɔɔ ka o tigi tanga kudayi, sitanɛ tɛ magɛɛ o la fo ka taa dugu jɛ ». Kuma

keneyara ka bo Alakira bolo tuguni (nɛɛma ni kisi b'a ma) ko Kira ko : « haya fila min be Misimuso suran laban na, ni mɔgo min y'olu kalan su kɔnɔ, o b'o tigi wasa ». Kuma in kɔrɔ-Ala de b'a dɔn- o ye : o b'o tigi wasa ka bo juguman beɛ ma. Ka i tanga dabalijugu ma, o dugawu do ye fana, i ka cayali ke tangajini na k'a fo ko : « ne be tanga jini ni Ala ka kumakanw ye, ka bo fen juguya ma, a ye min dan ». Su ni tile kɔnɔ, ani i mana jigin yɔrɔ o yɔrɔ la, dugu kɔnɔ wo, kungo kɔnɔ, i be sanfe walima kɔgoji kan, a beɛ ka kan. Alakira ka kuma kosɔn (nɛɛma ni kisi b'a ma) ko : « ni mɔgo min jiginna jiginyɔrɔ do la, o k'a fo : « ne be tanga jini ni Ala ka kumakanw ye, minnu dafalen be, ka bo fen juguya ma, a ye min dan » n'a y'o kalan, fosi t'a tɔrɔ fo a ka wuli ka bo o jiginyɔrɔ in na ». A do ye fana, silame k'a fo tile damine waati la, ani su damine waaati la, siɲe saba ko : « ni Ala tɔgo ye, Masa min, ni fosi te se ka tɔrɔ ke ka kafo a tɔgo fe, duguma ani sanfe, ale de ye mennikɛla ye, dɔnnikɛla don ». An y'o fo k'a sababu ke hadisa min y'o kanu fo, o keneyara ka bo Alakira bolo (nɛɛma ni kisi b'a ma) k'o be ke sababu ye ka mɔgo kisi ka bo juguman beɛ ma. Nin Alakosuma minnu file, ani nin tangajiniw, olu ye sababu belebelew ye ka mɔgo tanga dabalijugu tɔrɔ ma, ani tɔrɔ werɛw, ni mɔgo min tugura u la ni tiɲe ni limaniya ye, ani Ala mineni, ani ka i jigi da Ala kan, ka disi fere ni fen ye, u be min jira. Ka fara o kan, kelɛmine belebele don ka dabalijugu wuli, a kelen ko ka i sɔrɔ. Ka fara hinɛtɔwele cayali kan Ala ye, ani Ala delili cayali (saniya b'a ye) a ka tɔrɔ wuli ka bo i kan, a ka deɲun wuli. Dugawu minnu mineni sabatira Alakira bolo (nɛɛma ni kisi b'a ma), banaw furakeli la,

-
1. Mɔgow suran haya 1.
 2. Misimuso suran haya 285.

ka bo dabalijugu ni fen werɛw ma, o do ye k'a fo Alakira tun b'a ka Sayibaw dow saalo ko:" n tigi Ala! mɔgow tigi, bana ban, i ka keneya ke, e de ye keneyakɛbaa ye, keneya te yen, fo e ka keneya, a ka ke keneya ye, min te bana to to". Kira tun be nin fo siɲe saba. A do ye saaloli ye, mɛɛke Jibirila tun be Nabijuman saalo ni min ye (nɛɛma ni kisi b'a ma), o y'a ka kuma ye ko:" ni Ala tɔgo ye, ne be i saalo, ka bo fen beɛ ma min b'i tɔrɔ, ani ka bo Nijugu beɛ ma, walima nebon

ɲɛŋgo, Ala bɛ i kɛnɛya, ni Ala tɔɔ ye, n b'i saalo". A bɛ segin-segin o kan siɲɛ saba. Dabalijugu kelen kɔ ka i sɔɔ, a furakɛlan dɔwɛɛ bɛ yen, o ye fura nafama ye cɛ ye, n'a dɛsɛra ka kafo a muso fɛ: a bɛ bulu wolonwula tige ntɔmɔlɔnsun kɛnɛ na, ka olu susu ni fara ye, walima ni fɛn wɛɛ ye, ka sɔɔ ka olu kɛ minɛn dɔ kɔɔ, ka ji suuru o kan, a bɛ se ka ko ni ji min ye. O tuma na a bɛ Ayatali Kurusiyu kalan o la, ka Kulu huwalaahu kalan, ka Kul A uuzu birabili Falaki suran kalan, ka Kul A uuzu birabinaasi suran fana kalan, ani kɔɔtɛ kofɔ hayaw minnu bɛ Al-Aarafu suran kɔɔ, a b'o fana kalan, o filɛ Ala ka kuma ye (saniya b'a ye) ko : " An ye dogorɔkuma jigin Musa ma ko:" i ka bere kerun!" (a y'a kerun minkɛ) o sinna ka fɛnw kunun-kunun, u tun ye nkalon minnu dilan. Tije jɔra, u tun ye fɛn minnu baara, olu binna. Se kɛra u la yenninnɔ, u dɔɔɔyalen bɔra5 ». Ani haya minnu bɛ Yunusa suran kɔɔ, o min ye Ala ka kuma ye ko : ". Farawona ko:" a' ye na ne ma ni kɔɔtɛtigi dɔnnibaga kelen-kelen bɛɛ laɲɛlen ye". Kabini kɔɔtɛtigiw nana, Musa ko u ma:" aw bɛ min kerun, a' y'o kerun". Kabini u ye kerunni kɛ, Musa ko:" aw nana ni min ye, o ye kɔɔtɛ ye, aw k'a dɔn sɔɔnin Ala bɛna a tije, aw k'a dɔn Ala tɛ tijɛnikɛlaw ka baara ɲɛ u bolo".Wa Ala de bɛ tije sabati n'a ka kumakanw ye, hali n'o goyara mɔɔɔjuguw ye6". Ani haya minnu bɛ Taaha suran kɔɔ, ko:" U ko:" hee Musa! e bɛ kerunni kɛ wa, tari anw bɛ kɛ fɔlɔ ye, min bɛ kerunni kɛ?" Musa ko:" ayi, aw ka kerunni kɛ!"

-
1. Kafiriw suran haya 1.
 2. Dusukunɲɛya haya 1.
 3. Farali suran haya 1
 4. Mɔɔɔw suran haya 1.
 5. Al-Aaraf suran haya 117-119.
 6. Yunusa suran haya 79-82.

6

o yɔɔ bɛɛ, u ka jurukisɛw n'u ka berew sinna ka bala ka kɛ a (Musa) ɲɛna, u ka kɔɔtɛ sababu fɛ, i n'a fɔ u bɛ taama. Musa sɔmina siran na a yɛɛkun na.

Anw ko:" i kana siran! bawo e kɔni, e de ye sanfɛmɔɔ ye.

I kininbololafɛn kerun! o bɛ sin ka fɛn kunun-kunun, u ye min dilan, i

k'a dɔn u ye fɛn minnu dilan, olu ye kɔɔtɛtigiw ka dabariw de ye,

kɔɔtɛtigi dun mana taa yɔɔ o yɔɔ la, a tɛ niyɔɔ sɔɔ1". N'i tilala

haya fɔlen ninnu kalanni na waati min na ji in na, i bɛ ji in dɔ min, siɲɛ

saba. Ka i ko a tɔ la, ni Ala sɔnna bana in bɛ ban n'ɔ ye. Ni mago sera a baarali ma siɲɛ fila walima ka caya o ye, baasi t'ɔ la, fo ka se bana wulili ma ka bɔ i la.

Dabalijugu furakɛlan dɔ fana bɛ yen, o fana y'a fura nafama ye kɔsɛbɛ, o ye k'i seko kɛ ka se ka dabalijugu donyɔɔ dɔn dugu jukɔɔ walima kulu la, walima yɔɔ wɛrɛ la ; ni o dɔnna, k'o labɔ k'o tiɲɛ, dabalijugu in bɛ tiɲɛ. Nin tun ye walanda ye, min bangeni nɔgɔyara kɔɲɛw kan, ni mɔgɔ ka kan k'a yɛrɛ tanga ni minnu ye dabalijugu ma, an'a bɛ furakɛ ni minnu ye, Ala de ye bɛnsenma tigi ye. Ayiwa min ye ka dabalijugu furakɛ ni dabalijugu wɛrɛ ye, o ye k'i yɛrɛ masurunya jine na, ni kantigɛli ye walima yɛrɛmasurunya suguya wɛrɛ, o kɔni tɛ daga, sabu la, o ye sitanɛ ka baara de ye, ayi o dama tɛ, o ye filaninkafoya belebele de ye. O la yɛrɛkɔlɔsi ye wajibi ye o la. I n'a fɔ a tɛ daga ka dabalijugu furakɛ ni filɛlikɛlaw ni domaw ni dabalijugukɛlaw nininkali ye, a tɛ daga ka baara kɛ n'u ka fɔtaw ye. Ka d'a kan limaniya tɛ u la, bawo nkalontigɛlaw kojugukɛlaw don. U b'u yɛrɛ kɛ ko dogolen dɔnbagaw ye, u bɛ kow ɲagami mɔgɔw ma. Siga si t'a la Alakira ye mɔgɔw gɛn tagali la u yɔɔ, an'u nininkali n'u tiɲɛtigiya, i n'a fɔ o kuma jeyali tɛmɛna cogo min na gafenin damine na. Kuma kɛnyara ka bɔ Alakira bolo (nɛɛma ni kisi b'a ma), k'a fɔ Kira nininkana siritigɛ kiiti la. Kira ko : « o ye sitanɛ ka baara de ye » o hadisa lakalila Alimami Ahamadu fɛ, ani Abu Dawuda, ni sɛmɛyɔɔ ɲuman ye. Siritigɛ kɔɔ ye : mɔgɔ min sirilen bɛ ni dabalijugu ye, ka dabalijugu tige ka bɔ o la. Alakira ka kuma lapini ye ni siritigɛ ye, siritigɛ min tun bɛ kɛ tontigiya tilelamɔgɔw fɛ. O tun bɛ kɛ ni dɛmɛ ɲinini ye dabalijugutigi fɛ, a ka dabalijugu wuli, walima k'a ɲini dabalijugutigi wɛrɛ fɛ, a k'a wuli n'a ɲɔgɔnna dabalijugu ye. Ayiwa nk'a wulili ni saaloli ye, ani sariya ka tangapinininiw ye ani dugawu dagalenw, baasi t'ɔ la, i n'a fɔ O kuma tɛmɛna.

1.Taaha suran haya 65-69.

Dɔnnibagaba Ibunu Kayimu, ani karamɔgɔ Abudurahamani bunu Hasani, olu ka nɔbila nana nin kuma kelen in kan, gafe dɔ kɔɔ, min bɛ wele ko : Fatihu Al-Majiidi (Masaba ka fonini) (Ala ka hine u mɔgɔ fila

bεε la) Mɔgɔ wεrεw ka nɔbila nana kuma kelen kan, minnu bεε ye dɔnni dungew ye.

Ala kelen pe de ye delilifɛn ye, a ka silamεw sɔn lafiya la ka bɔ kojugu bεε ma, a k' u ka diine latanga u ye, ka u garijεgε faamuya na diine kɔnɔ, k' u lafiya ka bɔ fεnw ma, minnu bε diine sariya fɔnkɔrɔgɔnya. Ala ka nεεma ni kisi jiidi a ka jɔnkε n' a ka ciden kan, n' o ye Muhamadu ye, a n' a somɔgɔw n' a tɔrɔgɔnw.

A bayεεmana Bamanankan na Alihaji Modibo Jara fε.
Karidon Mεkalo tile 15 San 2016.
Nεgεjuru: 73372020/ 63372020.
[Mali jamana.](#)

.